

vil indrømme, at ikke i alle Tilfælde har Højesteret givet, hvad jeg vilde kalde udtømmende og klare Præmisser, men, som jeg fremhævede sidst, har der i Højesteret i de senere Aar været en tydelig Bestræbelse for at give mere udførlige Præmisser end tidligere. Jeg tvivler naturligvis om, at Højesteret kommer til at give saa klare og udtømmende Præmisser, at det ærede Medlem Hr. Zahle, den store Revser af Højesteret, censor morum, vil erklære sig tilfreds, men man kan dog ikke overse, at Højesteret i stigende Omfang har søgt at underbygge sine Domme med Præmisser, der naturligvis til en vis Grad kommer til at staa som et fælles Udtryk for Flertallet indenfor Højesteret, og i hvilke man derfor meget vel kunde pege paa forskellige Udtryk, som man kunde ønske skarpere og tydeligere, end de kan blive.

Det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen fremhævede, at jeg havde sagt noget om, at i de øvrige Grene af det offentlige Liv, i Rigsdagen, Statsraadet o. s. v., gennemfører man heller ikke Offentlighedsprincippet. Jeg har ikke anført det som noget afgørende Argument, men jeg har dog hellede Opmærksomheden paa, at en kritikløs Gennemførelse af dette Princip, at Folk, som skal træffe vigtige Bestemmelser i dette Land, for Offentligheden skal gøre Rede for de virkelige Grunde, der ligger bagved, er ikke gennemført og kan ikke gennemføres. Jeg gad vidst, hvorledes det vilde gaa med Rigsdagen, hvis f. Eks. de enkelte Medlemmer af et vigtigt Udvalg skulde staa op og hver for sig give Forklaring om, hvorfor de nu stemte saadan og saadan. Der kan ogsaa komme Fællesindstillinger fra et saadant Udvalg eller Udvalgsflertal, som kan være ret taagede, og ingen kan nægte, at det Gang paa Gang i denne Sal hænder, at en Mængde Medlemmer stemmer for et Forslag eller stemmer imod det, medens de samme Medlemmer vilde komme i den største Forlegenhed, hvis de offentligt skulde gøre Rede for, hvorfor de nu stemte saadan og saadan. Naar man altsaa ser, at man ikke kritikløst kan gennemføre Offentlighedsprincippet i andre Forgørelser af Samfundslivet, skal man ikke mindst fra Rigsdagens Side være en lille Smule varsom med at sige til Højesteret: du kan gøre det; vær saa artig, stem offentligt, saa faar vi bedre begrundede og reelt bedre Afgørelser, end vi havde før.

Jeg maa sige ligesom det ærede Medlem Hr. Pürschel, at jeg beklager det efter min Mening demagogiske Indlæg, det ærede Medlem Hr. Zahle har leveret i denne Sag. Det forekommer mig set fra et sagligt Syn-

punkt at være en meget tynd Ordførertale, thi det ærede Medlem Hr. Zahle kunde have holdt den Tale, han holdt her, uden at have læst en eneste Paragraf i hele Lovforslaget. Han kunde af Aviserne have set, at der er et Par brændende Spørgsmaal: om Offentligheden ikke havde faaet for meget Raaderum i Retssager, og det store Spørgsmaal om Voteringen i Højesteret, og saa kunde han have sat sig ned og skrevet den Tale uden at have kigget en eneste Paragraf i selve Lovforslaget igennem. Jeg maa sige, at skønt den ærede socialdemokratiske Ordfører ikke er Jurist, saa sad jeg dog og beundrede den Flid og Arbejdsomhed og paa mange Punkter Klarhed, som det lykkedes det ærede Medlem at udfolde, ogsaa paa Punkter, hvor jeg ikke var enig med ham; der laa et virkelig stort sagligt Arbejde bagved. Det er muligt, at der ogsaa har ligget det bagved det ærede Medlem Hr. Zahles Tale, men saa maa det være den Del af Talen, han ikke har holdt, og som han maaske har gemt til Udvalget.

Det ærede Medlem Hr. Zahle begyndte med en Opremsning af en Række Domme fra Provisoricaarene, og det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen supplerede den ved at nævne Pio og Geleff; de skulde ogsaa med, skønt de endda var lidt ældre end de Sager, det ærede Medlem Hr. Zahle kom med. Jeg skal sige om alle disse Domme, at jeg har ikke sat mig til at eftergaa dem, at pløje Akterne igennem, men jeg ved, at de fleste af disse Domme faldt, da det ærede Medlem Hr. Zahle var en meget ung Mand, og at han fra den Tid kan huske, hvor ophidset han blev over disse Domme, er ikke tilstrækkeligt Argument for mig. Jeg sagde allerede i mit forrige Foredrag, at ogsaa Højesteret bestod af Mennesker, der kunde fejle lige som vi andre, og jeg vil paa ingen Maade hævde, at alle disse Domme er juridisk uangribelige. Jeg vil antage, at nogle af dem maa kunne angribes med gode juridiske Grunde, men andre er sikkert juridisk fuldkommen rigtige, selv om man med Nutidens Øjene i nogle Tilfælde vil finde Straffene for haarde. Saaledes gaar det jo i det hele taget med Retsudviklingen herhjemme; den gældende Straffelov indeholder ogsaa Straffebestemmelser, og ældre Domspraksis gav ogsaa Domme, hvor Straffenes Størrelse ikke i Nutiden vilde blive billige af den offentlige Mening.

Men uden at komme ind paa de enkelte Sager vil jeg dog sige, at jeg vil antage, at disse Domme som Hovedregel, ogsaa de særlig kritiserede Domme, kan staa for en juridisk Prøvelse. I hvert Fald er de Argumenter, der er fremkommet fra ærede Med-